

Hatha még azon bünt figyeljük meg — melyben több kevesebb mindnyájan leledzünk — mely már egy francia író előtt is — noha Franciaország e téren szintén nem áll elől — szemét szurt, érte a tulajdonképeni erkölcs-telenség terjedését: hát akkor hogy ne döbbenünk meg?!

Ifjuságunk erkölcsét megmetélyezte a külföldi irodalom fattyu-hajtása. Azok a leder-könyvek és folyóiratok, melyek merget rejte- nek magukban, jobban elvannak nálunk ter- jedve, mint a leclassikusabb magyar művek. A „Pikáns Lapok“-at többen olvassák, mint a „Vasárnapi Ujság“-ot. Innen van aztán, hogy serdületlen ifjaink oly mohón rohannak a korai élvezetek után, — innen van, hogy ma a 10—12 éves lányka többet tud, mint hajdan a felnőtt hajadon. A mit re- gebben a menyasszony meg csak sejtett, a mire pirulva gondolt, — arról ma már a „back fish“ praelektiót volna képes tartani!

Mi lesz azután ebből az ifjúságból, ha felsérdül? Az eleterót eipocsekolva korán me- gőregszik s a rothadó törzsön nem fakadnak eleterős hajtások. A családi élet meglazulása, a házasságtörések, házassági elválások, a ha- jadoni keszoronak menyasszonykor előtti el- vesztése, magzat elhajtások, gyermek-gyilkos- ságok mindezen forrásból erednek s e forrás mindinkább szélesebb medret vaj magának!

Nem tulozunk, nem erkölcsi predikációt akarunk tartani, a ki sorainkat tulzának tartja: czáfoljon meg bennünket. Senki sem fog jobban örövendeni a czáfolatnak, mint mi magunk!

De hát figyeljen meg valaki mai nap egy férj társaságát, — egy kis ideig csak eibe- szeigetnek, a nélkül, hogy trivoliszt vegyülne a beszéde, de később megerednek a sikamlós adomák, sikamlós kalandok s az a társaság hőse, a ki legczifrabban tudja a dolgot elő- adni. Hogy e társalásoknak aztán, melyben gyermek-ifjak is részt vesznek, mi a morális haszna: azt könnyű elképzelni! Sőt még a nők jelenlétében is elcsuszik ma már egy pár sikamlós kifejezés, anélkül, hogy arczul legyü- tenek az illetőt érte!

Nem volt az rossz gondolat, midőn a főrenczi pestis alkalmával Boccaccio hősei, hogy kedélyüket felvidámsák, frivól, de szel- lemdus és mulatságos ebeszélésekkel vonta- k el figyelmüket a pusztító vesztől, — de ma mindünk ily vész nem uralkodik, hanem ter- jed helyette az erkölcsi pestis!

Azért tehát írtó háborút az irodalom fattyu-hajtása ellen, s ha a miniszterelnök, mint már többször jelezte, a sajtó-vizonyokat reformálni akarja, e téren fejtsé ki szigorat, ne pedig az ellenzéki sajtó ellen, mely ha kelemetlen is a kormánynak, mégis csak hoz valami hasznót a közművelődés oltárára!

Katángkóró.

Magyar emlékek a Rajna mel- lékén.

Írta: Thaly Kálmán.

III.

(Vege.)

Köln nagy erősség, pezsgő életű keres- kedelmi hely, elsőrendű nagy, népes város, s a mellett nagyszerű mű- és építészeti emlé- kekkel, mesés régiségi templomokkal, közep- kori jelentékeny egyházi és világi építmények- kel bőveikédő. Nem egyedül a világhírű, ko- losszális dom: a monumentális épületek egész sora vár az utasra. Nemetszország Rómája. Ki- fáradunk, alig győzünk napok és napok hosz- szat járnunk tanulmányozni, firkészni, ku- tatni és — bámulni ennyi mukines felett. Hja, itt nem járt törökhatár soha, de még a Piaiz rettenetes pusztítója — Melac sem!

Kölnnek czimere kettő-osztott vért, a felső mezőben három korona, az alsóban 11 lág. A három korona a Krisztust imádó há- ron napkeleti böles királyt jelzi, kiknek álli- tolagos hamvai, a kölni dom kincstárában ör- zött nagybecsű, ódon byzanti-műv. ezüstko- porsóban őriztetnek. A 11 lág pedig hun vonatkozás. Mikor a világhódító Attila itt járt, és Chalousohoz ment Aetiusal ütközni: a

A „DEBRECZEN“ TARCZAJA.

„BARNA LÁNYKA“ dalaiból.

Főnn az égen, a magasban Tandólik, ragyog a nap — Holdnak, bolygó csillagoknak Ó adja a sugarat... Feldiszi tükör — átragyogó gár. A magasló kék eget... Oh! de együtt, egy időben Soha, sohsem fénylenek. Barna lányka, te vagy nekem Az a tündökölő nap... Emlékedtől kapja lelkem A biztató sugarat... De mit ér, ha bolygunk, járjuk Egünket — az életet, Ha együtt ragyognunk, élünk, Soha, soha nem lehet!...

Aszalay Dániel.

Magyar költő német neje.

— Történeti beszély. —

Írta: Könyves Tóth Kálmán.

II.

Két vetélytárs.

(Folytatás.)

Ezzel az egyik poharat visszatette a po-

Rajna-melleki sok női kolostorból tizenegyezer spáczá menekült előle. De a gyorslovu hunok itt utolérén őket, a Rajna-parton kegyetlenül leötek. Csontjaik a kölni Sz. Orsolya-templom ossariumában pihennek. Az emléküket pél- dázza Köln czimereben az a 11 lág.

Hunfalvy Páltól engedelmét kell kérnünk, hogy a hun magyar rokonságot valló régi kró- nikásainkra támaszkodva, ezt a hun-vonatkö- zást ide mertük írni. De leljünk Kölnben spe- cziális magyar emlékeket is. Így pl. az igen szépen s szakszerűen rendezett és főként ró- mai régiségekben, továbbá a középkori kölni iskola műörteneti érdeku festményeiben dus- gazdagnak mondható muzeum keptrárában, 566. sz. a találjuk Kucepzynek barna ké- penyeges, prémes kalpagos eredeti saját arz- képet. A kép oly bravórral van festve, hogy Guido Reni szomszédságában is kitűnik. (Ru- benstól, R.berától, Tintoretól, P. Veronesétől, van Dycktól, Jordaeustól, Tenierstől, Cranach- tól, Dürertől s az újabbak közül Rottmantól, Seiml-től, Achenbachtól, Richtertől, Lessing- től stb.) vannak itt nagyszámu képek s a düsseldorfi modern művészek itt állítják ki festményeiket. Ó és új művészet összelel- keznek.

Nevezetes tárgyú műdarabot találunk to- vábbá a részben csacivése, részben szép re- naissance-stylu városába u. n. szőnyeges ter- mében. Nagyjértékű nyolcz pompás flandria- gobelin fedi itt a falakat, mely gobelinek raj- zait Wouwermann, a XVII-ik század közepén élt hollandi híres graefestő készíté, szokott élelk kompozícióival. E gobelinek ketteje: Bethlen Gábor vagy I. Rákóczi György korá- beüi öltözeti magyar huszárok tabori jelené- teit tünteti elő, a mint esztáznak, zsákmanyó- lásból visszatérnek, taborbá szállnak s dudaszó mellett mulatnak. A koszmek korának s a kompozíció jeleségéről Wouwermann neve keze-kedik. Hazánkni utazásaiban el ne mu- lasszák meg ekkinteni!

Arier-ben már a magyar nyomok cser- behagynak: itt csak arra emlékezzek meg, hogy valaha Attila erre járt s részt vón az itteni császárpaloták s római erődítmények felújításában. A Moesse kies völgyében, szőlő- koszorus szelid halmok és másrészt meredek vörös sziklafalak s erdős magaslatok között gyönyörűen fekvő várost méltán választották a római császárok egy időben szekhelyökké. S rómaiságának ma is hatalmas emlékei vannak. Az óriási negyzök kövekbeli rakott kolosszális „porta nigra“, annyi viszotagság daczára, ma is csaknem egészen épen áll, s a császárok palotájának impozáns maradványával együtt bámulatra ragad bennünket. A Nagy-Constan- tin építette a bazilika is ép. restaurált. A sok ezer hadi germán hadifogoly veres halá- lat látott amphitheatrum, az egykor vagy 30 fajta finom olasz márvány- s finom faragva- nyok díszivel ékített nagyterjedelmű római fürdők szintén nagyobb részben föl vannak takarva s érdekes összehasonlítást nyújtanak az obudaiakkal, — csak hogy a trieriek több fényzessé, nagyobb művészettel voltak építve. Értékes római leletekre itt, Traján, Hadrián, Constantin s annyi más császár kedves lakó- helye s környékén minduntalan bukkanak. Midőn a klasszikus korbeli mindenféle műtár- gyakban leirhatatlanul dus trieri muzeumot tanulmányoztam: ép akkor tisztogattak le s állítgattak össze egy óriási s igen finom ra- kott gyönyörű mozaikot, melyen Socrates, Plato, Aristoteles, Vergilius stb. remek me- daillon kepei voltak izéles díszezéylet közt láthatók.

Epen fenn valék a „porta nigra“, mi- dőn alatta érczes hadizene harsan meg, már- már a római legiókra gondoltam, midőn le- nevezén, ime teljes díszben vonul ki alattam a városból öt e-quadron nyalka porosz huszár. Gyönyörrel szemlélem e daliás katonaságot. Elöl a zenabanda meut, mint fehér lovakon. — A tiszték közt marcialis alakok voltak s egyenruházatuk kek, ezüstre; prémes kalpag, valira lengő vitézkötesekkel, arannyal himzett piros arszoly, kuruczosan, lent a czombnál hordva; s ujjasos szük nadrág, huszárszima, gazdag zsinórzatu dolmány és fecskefarku, ki-

varrott csótár paripáikon. — Meglepő szép látvány volt. — A porosz huszárok öltözete ugyanis sokkal fényesebb és magyárosabb jel- legű, mint a mi huszáraink szegényes „piszli ungarisch, piszli deutsch“ mondourja. Ugy néznek ki még csaknem, mint mikor Rákóczi bujdosói az első porosz huszárokat szervezték. A francia határok közelében igen sok porosz lovasság van elhelyezve s folyvást gyakorolják, kémszemleztetik őket.

Trierből bekanyarodtam a Voguesekbe, Elzász-Lothringiába. E hódított tartomány va- lóságos paradicsom. Hegyei közt, városaiban gyáripár virágzik, a Rajna felé terülő termé- keny síkságán pedig s legintenzívebb gazdasá- got üznek. Tegeeri és dohány egész Német- országban csak itt és a Pálabau terem meg. Bőven termesztik is s a mintaszéruleg művelt sok-sokogon gyümölcsösök, tegeeri, répa, kender, len, gabnafélék s dohány- és komló-ülteté- nyek egymást válogatják. Hagenau vidékén egész komló-erdők terültek. Nem csoda, ha ugy fáj a szívök a francziáknak ez elveszett szép földért és nem csoda, hogy ugy őrzik a németek. Strassburg erődítmést egészen ujra építettek, tetemesen megbővítették a poroszok s egyedül a városban huszezer katonát tartan- nak helyőrségül. A francia lakosságát nyom- ják a mint lehet: de ezzel daczol, kitart és nem akar németts lenni. Sok érdekes tapasztalatot tettem e tekintetben, de itt el nem sorolhatom. — A párisi lapokat cenzúra alá vetik s esetleg lefoglalják; minden rendezetet stb. egyedül német nyelven adnak ki, az utk neveit csak németül írják fel, — viszont a czegefeliratok majd mind csupa francziák s a lakosság túntetőleg e nyelvet beszéli, — kivevén az iskolás apró gyermekeket, kiket már gyakran hallottam németül csevegni. De azért az elzászi-ifjuság, melynek önkénytesi igénye van: ha már szolgálnia kell, öröme- tőbb szolgál a becületlen bajorok hadcsapatái, mint az általuk kiválólag gyűlölt, gögös po- rozok között. Erre nézve is érdekes példák- kal volt alkalmam megismereni.

Strassburgban az 1870—71-ben kiállott súlyos ostrom rombolásai már nem igen lát- szanak. A jelentékenyen megrongálva volt gyö- nyörű műstert is restaurálták teljesen. Főim- entem a toronyba, honnét nagyszerű kilátás nyílik. A goth építészet ez egyik impozáns mesterművének köveibe ott fenn a magasban, mint tudjuk, 300 év óta tömredék latogató veste be nevet, köztök sok vilag férfin. Így pl. olvastam Goethe, Herder, Voltaire, Monta- lembert stb. nevet. A Magyar Állam öröme fejjegyezhetem mint kirizomut, hogy a vilá- gam egyszer beültven a toronyba, épen a nagy istentagadói Voltair nevet vágta keresztül. A hatalmas kő kette van repedve, de azért a nev jól olvasható. Hazánkbel a legrégebb a Sioy Mátyásé, ki 1665-ben járt itt Kis-Már- tonban. Azonban sokkal jobban megörvendez- tetett engem egy más, véletlenül föllett bevé- ses, a torony keleti bejáratánál, alul. Itt egy nagy negyzög köve vesve ezt olvastam: „Comte Ladislas Teleki, 1833. Pedrovics Frid- rik, 1834.“ A gyászos véget ért lánglelkű hazafi, mint ifju ekkor tevő első utját Párisba nevelőjével, a derek Petrovicszal, ki első má- solta le, illetőleg vonta ki a párisi külügyi levéltárból a II. Rákóczi Ferenczoltó eredő s reá vonatkozó levelezéseket. Tehát ők is itt jártak: vén tornony, felszáradt é ott. Mely kegyelettel szemlélem Teleki nevet. Ennél szebb magyar emlék nincs Strassburgban.

Eleg bőven találunk azonban és pedig a régi korból magyar nyomokat Strassbourg után következőt főbb uti-állomásom, a Boden-tó partján kiesően fekvő Constanz városában. Az egykori zsinat tanácskozó nagy terme, a dom és a muzeum gyűjteményében számos tárgy emlékeztet bennünket az itt, a híres zsinat alkalmával éveket töltött Zsigmond királyunkra és a vele volt számos magyarrá. Elő helyen áll ezek között a zsinat egykoru képes kró- nikája, melynek muzeumunk számára okvet- lenül mását kell vetetni. Nagybecsű illusztrá- czió közt gyakran fordul elő Zsigmond képe, különféle jelenetekben s a kővet végét ama főpapok és főurak czimerei és nevei tölti be,

a kik a zsinaton jelen valának. Ezek között az esztergomi érsek és számos magyar törté- nelmi név olvasható, pl. Ozoray Pipóé, a ki mint „Themesvár grófia, Bezczkonak és a Vág vizének ura“ emlittetik. — A muzeumnak czölőpéteszeti s egyéb praehistorikus lele- tekben páratlanul álló gazdaságu gyűjteménye van. — Megnéztem azt a helyet is, a hol Huss Jánost megégették. A koszoruk, a ne- lyeket ötszázados születési éfyfordulója ünne- pőr a vertáznak, a csehek küldötték, a mu- zeumban őriztetnek.

Említésre méltó még egy szobor, mely a constancti dom bal mellékhajójának oltára fs- lött a falon, ugyancsak balról látható. Jobbra az oltártól a város egyik védszentjének Szent- Gebhard püspöknek szobra áll; vele szemben balról egy aranyzsinórzatu zöld dolmányos ha- muszin aruk-nadrágos, sárga csizmák fiatal ma- gyar alak áll oly daliás, nyalka állásban, mint valami huszár. Bajusza és szakálla nincs, szőke haja vállaira omlik. S ugyanezt az ala- kot láttam a templom körüli csucsvisev folyosó egyik falán csak nem rég fölfedezett régi fres- kó-festményen, a város czimere mellett, ismét Gebhard püspökkel együtt, telamon gyanánt állani. Haszlatlanul kérdőzködtem: nevet e magyar szentnek senki sem tudta megmondani nagy boszusággomra. En, ifju, szelid arczáról Szent-Imrénék vélem. A szobornál XVI-ik szá- zadnak látszik s a jelesebb szobrászati mun- kák közé sorozható.

Még utazásom München előtti egyik vég- pontján Insbruckban említhető föl egy nevezte- sebb magyar történelmi vonatkozásu emlék. Ugymint az udvari kápolnabeli I. Miksa csá- szárfielye nagyszabásu sirravatolnak Collin belga művésztől bámulatos technikával s mesteri csop- ortositással vesett 24 márványrelief-képe kö- zül három magyar tárgyú. Először Miksa csá- szár bevonulása Mátyás halála után 1490-ben Bécsbe, a mint az a magyarok neki átadják. Másodsor Szekes Fehérvár ostroma. Igen ele- ven kép. A roncstól bástyákon meg magyar czimerez zászlók lengenek, s a védők, köztök a fehérvári amazok is, köveket hengeritnek alá a lábtökon ostromló német zsoldosokra. Végre a harmadik kép a II. Ulászló királyunk es Miksa gyermekei között kötött kettős le- jegyzés ünnepélyét ábrázolja. Számos tipikus magyar alakkal. Kár, hogy épen Ulászló s a Mohácsnál elesett ifju Lajos király alakjai meg- rongáltak.

S ezzel befejezzük már egy is hosszura nyuit rhapszodistikus emlékjegyzeteinket.

Helyi hírek.

* Debreczen város aug. hóban. A városi közigazgatási bizottság mai napon tartott üle- sen felolvasottát a polgármester urnak aug. hóról szóló jelentése, mely főbb vonásaiban a következő:

I. R e n d e s z e t.

Letartoztatott lopásért 17 gyilkolásért 1 kibágásért 97 összesen 115

A városból eltolonczoltatott 27, keresztül tolonczoltatott 11, kényszerutlevéllel kiutasít- tatott 7, összesen 45 csavargó.

II. I p a r u g y.

A rendőrkapitányság mint I. fokú ipar- hatóság által különözó iparnemek önálló igar- korolhatására 25 egyén látatott el igarol- vanyulal.

III. H o n v é d e l m i u g y.

A cs. és kir. 15. huszárezrednek a vi- déken levő 4 százada gyakorlat végett aug. 6-an bevonult, aug. 15-en pedig a gyakorlatok lefejezte után eltávoztott.

A katonai létszam volt közös hadsereg- beli 1318 ember 507 lóval, honvéd 737 ember 49 lóval.

Együtt 2055 ember 556 ló.

IV. A d o u g y.

Orsz. adó fejében befizettetett a lakossággal: mult évekről 2026 frt 89 kr. folyó évről 44119 „ 31 „ kés. kamat 278 „ 52 „ Összesen: 44.424. 72 1/2 kr.

tartott s fegyos, gunyos hangon mondá:

— Sohase erőltette magát, érdemes uram, a cseneytyuk a mai napon az én tiszteltemre elnémultak.

S a mint a számtiszt a keze ügyébe eső pisztolyt ragadta meg, az alarczos meg gunyo- sabb hangon folytató:

— Kérem, ha elsüti, nem bánom, csak a fejemhez ne vágja.

A számtiszt nem volt gyáva ember s látva, hogy élete vesélyben forog, a pisztolyt elsütötte, de mikor az csütörtököt mondott, látta, hogy veszve van. Az idegen meg egy lé- pessel közelebb lépett s eles, metsző hangon mondá:

— Láthatja, hogy szabadulási kísérletei nem szerencsések; nagyon udvariatlanok vol- tunk egymáshoz s engedje meg, hogy hibámat utólagosan hozzam helyre. Kivántam tisztele- met tenni; kérem, ne mozduljon, mert oly igaz, mint a hogy itt állók, ha megmozdul, golyót röpítek agyába. Tegye le azt a mordályt, ak- kor majd barátságosabban beszélhetünk egy- mással.

A számtiszt engedelmekedett. Ezt tar- totta magára nézve legüdvösebbnek. Az eles- eszű rendőr rögtön látta, hogy nem közönsé- ges rablóval van dolga.

— De hát ki ön és mit akar? kérde szinlelt nyugalmmal. (Folyt köv.)

Hadme 39 kr. A ké- panasz. Ebb- * Debr- rosunk polg- rint az orsz- gulyájából — mint a gazd- bronz erem- Mihály város- eremlel les- * A m- ur téglaeget- rány után a- Károly szaké- aital illő jav- séhez sok re- már nem vá- ható u. n. * Hivat- részéről ezenn- ügyvéd Nadud- mon ügyvéd k- — H a j d u m é- évi szeptember- kivételesen szep- * A he- a beiratások- értesítenek, a- hogy a tavaly- ladva. A mi- értesítjőből- tetemes száza- tatják, ez és- ösztönöz benn- ságot e pályá- zsidókat mind- terről, hol a- úket kifejez- tén társadalm- szemitzmus. * Az ors- lesre, melyt- napján tart- sunkból az ip- tag. * A szon- igazgatási biz- úlést s a po- halálozások au- tések számát. 4- beu csak 81 sz- által kiadott- dely s ugyanez- zület. — A na- mindig tartanak- Eg r i Kálman- káplár Bécsbe- pedig H u b a k- kileptekör a k- fo, adott, a k- az „Ördög pi- * Csende- tány s egy ren- tak fel a lipót- nevű helybeli i- zót, kinek teho- veszélyvel feny- * Potsoro- nokságnál közeli- sorozásról elmar- tett be katonán- * A háznagy- egy reményteljes- nagy hivatalba és- teljesítette, így sz- gyermeknek az- hisz ha a fára ma- ha katoná lesz, mi- löhetti, akár tudja- az u g r a c i o s — Szintén ott fo- kek kőtenyes, gaty- irassa a gymnaziu- ur — de ha a tu- veni! „Majd ves- ur, ha a fiam letes- ha megbukik, nem- * Becsület- van becsület, en- városi rabkert n- déli órákban pi- délyesen sütkere- nagyban fogyaszt- két városi Mihá- káikat, aludtak, rabokban volt an- tek meg, bizony- a nemes város ig- a szabadságot elf- lazakak mellett. * Milyen a kir- reczeni tálygas, épe- zött. A tálygas olya- parádé alkalmával- szavakra fakadt: o- olyan ó, mint akárm- legalább is akkora, roay! * Postaüg- ben a kocsipostal- kezdve a czimzet- 20 frt érteket m- — kivére azokat- drágaságokat tar- nak a czimzettnek- felöltött tagjai eg- átadathatnak. A- könnyebb, és aka- érdekeben követk- 1. A czimzett lak- ne csak a szállító- létsége, magára- jegyezve a feladás- kivált ha az fogya- szállító levelen, részletesen és ug- fogyasztási adó al- pyisegét iránt kélt-

